

Datum: 8 maart 2023

Aan: Het presidium.

Van: R. de Jonge, M. Hanegraaf, B. Slijkerman

Onderwerp: Gewijzigde afspraken inzake geheime documenten.

Het presidium wordt voorgesteld de interne werkwijze met betrekking tot documenten die onder geheimhouding aan de raad of een raadscommissie worden aangeboden, vast te stellen.

Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.

Per 1 januari 2023 is de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur in werking getreden. Een uitzondering is gemaakt voor de nieuwe bepalingen omtrent geheimhouding. Om decentrale overheden de tijd te geven werkprocessen waar nodig aan te passen, is deze inwerkingtreding bepaald op 1 april 2023.

Eén van de doelen van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur is dat de reeds bestaande geheimhoudingsregeling wordt vereenvoudigd en verhelderd. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het geheim verklaren van informatie en het verstrekken van geheime informatie. De bekrachtiging van geheim verklaarde stukken komt te vervallen.

De artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet vervallen. Daarvoor in de plaats is een nieuw hoofdstuk VA Geheimhouding aan de Gemeentewet toegevoegd, bestaande uit de artikelen 87, 88 en 89 (zie bijlage 1).

Artikel 87 Gemeentewet kent de bevoegdheid om informatie geheim te verklaren toe aan de raad, het college, de burgemeester en commissies. Het orgaan bij wie de betreffende informatie berust, is bevoegd om de verplichting tot geheimhouding op te leggen. Concreet: berust de informatie (alleen) bij de raad, dan is de raad zelf bevoegd om de geheimhouding op te leggen. Berust de informatie bij het college, dan is het college bevoegd om de geheimhouding op te leggen. Eenzelfde soort regeling geldt voor de burgemeester en voor de commissies.

Wordt de geheim verklaarde informatie gedeeld met andere organen, dan geldt het bepaalde in artikel 88 Gemeentewet.

Het bestuursorgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, is bevoegd geheime informatie met andere organen te delen. Een uitzondering op deze regel geldt indien de geheime informatie met de raad is gedeeld. In dat geval is alleen de raad bevoegd om informatie met andere organen te delen. Uitgangspunt is tevens dat als geheime informatie aan de raad wordt verstrekt, dit dan wordt verstrekt aan de gehele raad (en dus niet aan individuele raadsleden of alleen een raadscommissie).

De geheimhoudingsverplichting geldt totdat het bestuursorgaan, dat de geheimhouding heeft opgelegd, de geheimhouding opheft. Ook hier geldt een uitzondering in het geval de informatie met de raad is gedeeld. De raad is exclusief bevoegd om de geheimhouding op te heffen op grond van artikel 89, lid 4. Daarmee is de bekrachtigingsvereiste vervallen.

Terinzagelegging.

Documenten waarop geheimhouding is opgelegd en die aan de raad worden aangeboden, worden in papieren vorm vier weken ter inzage gelegd bij de griffier. Dit is een bestending van de bestaande werkwijze. Voor een fysieke ter inzage legging is destijds gekozen vanwege het voorkomen van digitale 'lekken' of al dan niet onbewuste onzorgvuldigheid.

Een alternatief is dat documenten onder geheimhouding digitaal beschikbaar worden gesteld. In dat geval dient u de griffier op te dragen te onderzoeken op welke wijze dit gefaciliteerd kan worden.

Op de documenten wordt duidelijk vermeld (op grond van artikel 89, lid 1 Gemeentewet) dat er geheimhouding is opgelegd.

Bij de ter inzage gelegde documenten wordt ook een brief van het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester aangeboden waaruit blijkt:

- 1) wie (het college of de burgemeester) de geheimhouding in eerste instantie heeft opgelegd;
- 2) wat de volledige wettelijke grondslag is voor de geheimhouding (relevante artikelen van de Gemeentewet in combinatie met een of meerdere te beschermen belangen op grond van artikel 5.1, eerste en tweede lid, van de Wet open overheid);
- 3) een tekstuele motivering die aansluit op de wettelijke grondslag en waarom is gekozen voor gehele of gedeeltelijke geheimhouding;
- 4) wanneer de geheimhouding opgeheven zou kunnen worden. Als de geheimhouding voor onbepaalde tijd wordt opgelegd, wordt de geheimhouding jaarlijks opnieuw door het college beoordeeld.

Na de termijn van vier weken vernietigt de griffie de stukken.

Wenst een raadslid, commissielid of fractieondersteuner¹ inzage, dan tekent deze in op een tekenlijst. De griffie ziet hierop toe en bewaart de tekenlijsten. Dit kan van belang zijn bij de bewijslast van vermeende schendingen van geheimhouding.

In dit kader merken wij nog op dat de wetgever, naast artikel 272 Wetboek van Strafrecht, een mogelijkheid tot het opleggen van een sanctie op het schenden van de geheimhouding in de Gemeentewet heeft opgenomen. In artikel 89 lid 5 Gemeentewet is bepaald dat een lid van de raad of raadscommissie dat in strijd handelt met de verplichting tot geheimhouding – bij besluit van de raad – ten hoogste drie maanden kan worden uitgesloten van het ontvangen van informatie ten aanzien waarvan een verplichting tot geheimhouding geldt.

Register Onder geheimhouding verstrekte informatie aan de raad.

De griffie heeft een register bijgehouden van documenten waarop geheimhouding is opgelegd en waarvan de geheimhouding door de raad is bekrachtigd (vanaf 2015). Gelet op artikel 89 lid 4 Gemeentewet, blijft de gemeenteraad het bevoegde orgaan de geheimhoudingen op te heffen voor deze documenten.

Bijhouden van het register (door de griffie) blijft noodzakelijk met dien verstande dat de titel en de indeling van het register is aangepast overeenkomstig artikel 89 Gemeentewet.

Oude titel: Register door de raad bekrachtigde geheimhoudingen.
Nieuwe titel: Register Onder geheimhouding verstrekte informatie aan de raad.

Met ingang van 1 april 2023 wordt in het register vermeld:

- het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd;
- de datum van het besluit tot geheimhouding;
- de datum van ter inzage legging bij de griffier;
- het zaaknummer;
- de motivering onder verwijzing naar artikel 5.1 van de Wet Open Overheid;
- gehele of gedeeltelijke geheimhouding;
- de termijn waarop de geheimhouding door de raad zou kunnen worden opgeheven volgens het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd.

Periodieke beoordeling of de geheimhouding kan worden opgeheven

De bestuursorganen het college en, indien van toepassing, de burgemeester beoordelen jaarlijks gezamenlijk of geheimhoudingen op aan de raad verstrekte informatie kunnen worden opgeheven. Om deze beoordeling te kunnen doen, verstrekt de griffie het hiervoor genoemde register aan het college aan het begin van elk nieuw kalenderjaar. Als de geheimhouding van een of meerdere documenten kan worden opgeheven, doet het college en, indien van toepassing, de burgemeester in januari of februari van elk nieuw kalenderjaar hiervoor een voorstel aan de raad.

Daarnaast kan het ook voorkomen dat een WOO²-verzoek noopt tot een nieuwe afweging over een opgelegde geheimhouding. Dit kan ertoe leiden dat het college ook tussentijds een voorstel aan de raad doet om een geheimhouding op te heffen.

¹ Gerechtigd op grond van artikel 13 van de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Den Helder 2019.

² Wet open overheid.

Verstrekken van geheime informatie.

In artikel 88 lid 6, tweede volzin, Gemeentewet is opgenomen dat de raad nadere regels kan stellen over het verstrekken van informatie ten aanzien waarvan door het college, de burgemeester of een commissie geheimhouding is opgelegd en die tevens aan de raad is verstrekt. Het college kan worden uitgenodigd hiervoor een voorstel te doen.

-0-0-0-

Bijlage 1

Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.

HOOFDSTUK VA. GEHEIMHOUDING

Inwerkingtreding per 1 april 2023.

Artikel 87

De raad, het college, de burgemeester en een commissie als bedoeld in hoofdstuk V kunnen op grond van een belang, genoemd in artikel 5.1, eerste en tweede lid, van de Wet open overheid, een verplichting tot geheimhouding opleggen ten aanzien van informatie die bij dat orgaan berust.

Artikel 88

1. De raad kan informatie ten aanzien waarvan krachtens artikel 23, vierde lid, een verplichting tot geheimhouding geldt of hij een verplichting tot geheimhouding heeft opgelegd, verstrekken aan het college, de burgemeester, de rekenkamer en een commissie als bedoeld in hoofdstuk V.
2. Het college kan informatie ten aanzien waarvan hij een verplichting tot geheimhouding heeft opgelegd, verstrekken aan de raad, de rekenkamer en een commissie als bedoeld in hoofdstuk V.
3. De burgemeester kan informatie ten aanzien waarvan hij een verplichting tot geheimhouding heeft opgelegd, verstrekken aan de raad, het college, de rekenkamer en een commissie als bedoeld in hoofdstuk V.
4. Een commissie als bedoeld in hoofdstuk V kan informatie ten aanzien waarvan zij een verplichting tot geheimhouding heeft opgelegd, verstrekken aan de raad, het college, de burgemeester en de rekenkamer.
5. Indien het college of de burgemeester overeenkomstig het tweede of derde lid informatie verstrekt aan een commissie waarin leden van de raad zitting hebben, verstrekt het college of de burgemeester die informatie tevens aan de raad.
6. Indien het college, de burgemeester of een commissie overeenkomstig het tweede, derde of vierde lid informatie verstrekt aan de raad, kan de raad die informatie verstrekken aan anderen.
De raad kan regels stellen over het verstrekken van informatie ten aanzien waarvan een verplichting tot geheimhouding is opgelegd door het college, de burgemeester of een commissie en die tevens aan de raad is verstrekt.

Artikel 89

1. Een verplichting tot geheimhouding wordt vermeld op het stuk ten aanzien waarvan de geheimhouding geldt. Indien de geheimhouding geldt ten aanzien van informatie anders dan in schriftelijke vorm, wordt de verplichting op een passende wijze kenbaar gemaakt.
2. Een verplichting tot geheimhouding wordt in acht genomen door allen die van de informatie kennis dragen.
3. Een verplichting tot geheimhouding duurt voort totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd haar opheft. Indien de verplichting tot geheimhouding is opgelegd door een commissie, kan die verplichting tevens worden opgeheven door het orgaan dat de commissie heeft ingesteld.
4. Indien informatie ten aanzien waarvan een verplichting tot geheimhouding geldt aan de raad is verstrekt, duurt die verplichting in afwijking van het derde lid voort totdat de raad haar opheft.
5. Een lid van de raad of van een door de raad ingestelde commissie als bedoeld in hoofdstuk V dat in strijd handelt met het tweede lid kan bij besluit van de raad ten hoogste drie maanden worden uitgesloten van het ontvangen van informatie ten aanzien waarvan een verplichting tot geheimhouding geldt.